

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5MCdo/11/2012
Identifikačné číslo spisu:	6110202902
Dátum vydania rozhodnutia:	29.04.2013
Meno a priezvisko:	JUDr. Helena Haukvitzová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2013:6110202902.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v exekučnej veci oprávnenej BENCONT INVESTMENTS, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Astrová č. 2/A, IČO: XX XXX XXX, zastúpenej advokátskou kanceláriou MCGA legal, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Partizánska 2, IČO: XX XXX XXX, proti povinnému A. U. bývajúcemu v I., zastúpenému opatrovníčkou C. Z., pracovníčkou Okresného súdu Zvolen, o vymoženie 995,82 € s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp.zn. 2 Er 218/2010, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti uzneseniu Okresného súdu Banská Bystrica zo 14. septembra 2010 č.k. 2 Er 218/2010-28, v znení opravného uznesenia z 2. marca 2011 č.k. 2 Er 218/2010-65 a proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 5. mája 2011 sp.zn. 14 CoE 170/2011, takto

rozhodol:

Mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora Slovenskej republiky z a m i e t a.

Účastníkom náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

Oprávnená podala súdnemu exekútorovi návrh na vykonanie exekúcie proti povinnému na vymoženie sumy 995,82 € s príslušenstvom. Povinnosť povinného zaplatiť jej vymáhanú sumu preukazovala rozhodcovským rozsudkom z 28. mája 2009, sp.zn. II/2009-30 (ďalej len „exekučný titul“) vydaným STÁLÝM ROZHODCOVSKÝM SÚDOM Slovenskej bankovej asociácie. Súdny exekútor následne v zmysle § 44 zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších úkonov (ďalej len „Exekučný poriadok“) požiadal Okresný súd Banská Bystrica o vydanie poverenia na vykonanie exekúcie.

Okresný súd Banská Bystrica (ďalej len „exekučný súd“) uznesením zo 14. septembra 2010 č.k. 2 Er 218/10-28 v znení opravného uznesenia č.k. 2 Er 218/2010-65 zo dňa 2. marca 2011 žiadosť súdneho exekútora JUDr. K. S., D., o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie zo dňa 11. februára 2010 zamietol. Súd rozhodol podľa ustanovenia § 44 ods. 2 zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučného poriadku), § 45 ods. 1 a 2 zákona č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní, ustanovenia § 53 ods. 1 a 2 a § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka s použitím európskej právnej

úpravy dotýkajúcej sa problematiky spotrebiteľských zmlúv a ochrany práv spotrebiteľa. Zmluvný vzťah medzi oprávneným a povinným zo zmluvy o úvere zo 4. apríla 2006 posúdil ako spotrebiteľský vzťah a aplikoval pri právnom posúdení tohto vzťahu okrem vnútroštátnej právnej úpravy spotrebiteľských úverov a spotrebiteľských zmlúv aj Smernicu Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, konkrétne čl. 3, čl. 6 ods. 1 a čl. 7 smernice a prílohy danej smernice. V odôvodnení uznesenia prezentoval právny názor vyplývajúci z výkladu danej smernice obsiahnutého v rozsudkoch Súdneho dvora (ES) vo veci Asturcom C-40/08, vo veci Cofidis C-473/00 a vo veci Mostaza Claro C-168/05 a konštatoval, že rozhodcovská doložka, ktorá mala v predmetnom konaní založiť legitimitu pre exekučný titul, znemožňuje voľbu spotrebiteľa dosiahnuť rozhodovanie sporu štátnym súdom. Rozhodcovská doložka obsiahnutá v zmluve o úvere nebola dojednaná individuálne a spotrebiteľ nemal na výber vzhľadom na jej splynutie s ostatnými štandardnými podmienkami. Spotrebiteľ mohol len zmluvu ako celok odmietnuť, alebo podrobiť sa všetkým zmluvným podmienkam, a teda aj rozhodcovskému konaniu. Rozhodcovská doložka, podľa ktorej všetky spory zo zmluvy bude riešiť vopred určený rozhodcovský súd, posúdil ako neprijateľnú podmienku, ktorú označil za neplatnú v zmysle ustanovenia § 53 ods. 4 písm. r/ Občianskeho zákonníka. V dôsledku toho považoval exekučný titul za materiálne nevykonateľný a absencia tejto jeho vlastnosti je neodstrániteľnou prekážkou brániacou vykonaniu exekúcie a tým aj vydaniu poverenia pre súdneho exekútora.

Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením z 5. mája 2011 sp.zn. 14 CoE 170/2011 uznesenie okresného súdu potvrdil. S poukazom na ustanovenie § 219 ods. 2 O.s.p. sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením napadnutého uznesenia a konštatoval správnosť dôvodov a právnych úvah súdu prvého stupňa. Považoval za správny právny záver súdu prvého stupňa, že na právny vzťah založený medzi právnym predchodcom oprávneného a povinným zmluvou o úvere je nutné aplikovať aj ustanovenia Občianskeho zákonníka zabezpečujúce ochranu práv spotrebiteľa, a to aj napriek tomu, že zmluva bola uzavretá podľa ustanovení Obchodného zákonníka. Taktiež mal za to, že rozhodcovskú doložku koncipovanú v takom znení, ako vyplýva z článku 9, bodu 9.5. Obchodných podmienok pre úver, podľa ktorej zmluvné strany môžu akékoľvek vzájomné spory vyplývajúce zo zmluvy o úvere riešiť výlučne v rozhodcovskom konaní, navyše s vopred určeným jediným konkrétnym rozhodcovským súdom s dodatkom, že strany sa dohodli, že rozhodnutie rozhodcovského súdu bude pre nich konečné a záväzné, správne súd prvého stupňa posúdil ako neprijateľnú a s poukazom na ustanovenie § 53 Občianskeho zákonníka tým ako absolútne neplatnú zmluvnú podmienku obsiahnutú v spotrebiteľskej zmluve. Takéto dojednanie celkom zjavne spôsobuje značnú nerovnováhu medzi právami a povinnosťami zmluvných strán, a to výrazne v neprospech spotrebiteľa, ktorý sa vopred vzdal svojho ústavného práva na spravodlivý proces pred nezávislým všeobecným súdom. Takouto formuláciou rozhodcovskej doložky bolo dlžníkovi - povinnému absolútne odňaté právo slobodnej voľby uplatnenia, či bránenia svojho práva nielen medzi všeobecným súdom a rozhodcovským konaním, no aj právo slobodného výberu konkrétneho rozhodcu, či rozhodcovského súdu, ktorý by spor z danej spotrebiteľskej zmluvy podľa voľby spotrebiteľa rozhodol. Pre úplnosť podotkol, že pokiaľ ide o namietaný výklad k ustanoveniu § 53 ods. 4 písm. r/ Občianskeho zákonníka obsiahnutý v dôvodovej správe k danému novelizovanému ustanoveniu (ktorý v čase uzavretia zmluvy o úvere ešte v platnosti nebol), z citovaného výkladu vyplýva len to, že ochrana práv spotrebiteľa je posilnená a zabezpečená v tom zmysle, že aj napriek existencii rozhodcovskej doložky dohodnutej podľa znenia § 53 ods. 4 písm. r/, je nedotknuté právo a možnosť spotrebiteľa uplatňovať svoje práva na všeobecnom súde, a to popri zachovanej možnosti voľby eventuálne aj rozhodcovského konania, avšak táto voľba je výlučne na strane spotrebiteľa. Toto konštatovanie však nič nemení na skutočnosti, že ustanovenie § 53 ods. 4 písm. r/ Občianskeho zákonníka takéto zmluvné dojednanie považuje výslovne za neprijateľnú podmienku uvedenú v spotrebiteľskej zmluve a vychádzajúc zo zákonného znenia - neprijateľná podmienka obsiahnutá v spotrebiteľskej zmluve sa považuje za neplatnú (§ 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy o úvere). Mal za to, že pokiaľ teda právomoc rozhodcovského súdu bola založená na absolútne neplatnom zmluvnom dojednaní, je nesporné, že rozhodcovský rozsudok ako celok bol vydaný v rozpore so zákonom a nemôže byť (a to ani sčasti) spôsobilým exekučným titulom, na základe ktorého by oprávnenému voči povinnému vznikol nárok, ktorého vymoženía by sa mohol v rámci exekúcie domáhať. Z uvedených dôvodov uznesenie exekučného súdu podľa ustanovenia § 219 ods. 1 a 2 O.s.p. ako vecne správne potvrdil.

Na základe podnetu oprávnenej podal proti uvedeným uzneseniam exekučného súdu a odvolacieho súdu mimoriadne dovolanie generálny prokurátor Slovenskej republiky. Navrhol, aby dovolací súd obe uznesenia zrušil a vec vrátil exekučnému súdu na ďalšie konanie. Dovolanie odôvodnil nesprávnym právnym posúdením veci oboma súdmi v otázke, či exekučný súd môže skúmať platnosť rozhodcovskej zmluvy, na základe ktorej bol vydaný exekučný titul (rozhodcovský rozsudok). Zároveň namietal odňatie možnosti oprávnenej konať pred súdom tým, že súdy nevykonali dôkazy predpísaným spôsobom a konštatovali skutkový stav, ktorý nemá oporu vo vykonaní dokazovania.

Nesprávne právne posúdenie veci v otázke oprávnenosti exekučného súdu skúmať platnosť rozhodcovskej zmluvy (doložky) odôvodnil generálny prokurátor tým, že súdy pri jej riešení vychádzali z nesprávnej interpretácie (v dôsledku nesprávneho prekladu) rozsudku Súdneho dvora Európskej únie sp.zn. C-40/08 zo 6. októbra 2009 vo veci Telecomunicaciones SL v. Cristina Rodriguez Nogueira (Asturcom), podľa ktorej uvedené rozhodnutie ukladá exekučnému súdu členského štátu imperatív preskúmať platnosť rozhodcovskej doložky bez ohľadu na to, či to právna úprava členského štátu v exekučnom konaní umožňuje alebo vylučuje. Poukazoval na to, že rozhodnutie Asturcom má byť správne interpretované tak, že vnútroštátny exekučný súd v konaní o návrhu na výkon rozhodcovského rozsudku musí ex offo posúdiť neprimeranosť rozhodcovskej doložky, ak mu to v rámci tohto konania umožňuje vnútroštátne právo a ak má za tým účelom nevyhnutné informácie o skutkovom a právnom stave. Podľa názoru generálneho prokurátora však z Exekučného poriadku, ani zo žiadneho ustanovenia iného právneho predpisu nevyplýva možnosť exekučného súdu skúmať platnosť rozhodcovskej zmluvy. V slovenskom právnom poriadku je v zmysle § 40 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní (ďalej len „zákon o rozhodcovskom konaní“) na posúdenie platnosti rozhodcovskej zmluvy príslušný len súd, ktorý rozhoduje o žalobe účastníka rozhodcovského konania na zrušenie rozhodcovského rozsudku.

Pre prípad, že sa dovolací súd nestotožní s názorom o nemožnosti exekučného súdu skúmať platnosť rozhodcovskej doložky, generálny prokurátor namietal aj odňatie možnosti oprávnenej riadne konať pred súdom. K takémuto nesprávnemu postupu súdov malo dôjsť tým, že súdy svoj skutkový záver o tom, že rozhodcovská doložka nebola dohodnutá individuálne, vyvodili z listiny - obchodných podmienok - bez toho, aby tento dôkaz vykonali na pojednávaní s možnosťou oprávnenej sa k nemu vyjadriť.

Napokon generálny prokurátor namietal aj nesprávne právne posúdenie veci súdmi v otázke samotnej neprijateľnosti rozhodcovskej doložky poukazujúc na to, že podľa § 93b zákona č. 483/2001 Z.z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o bankách“) v znení platnom a účinnom v čase uzavretia zmluvy o úvere (11. novembra 2005) povinný nemal povinnosť prijať návrh rozhodcovskej zmluvy, a že o tejto možnosti mal vedieť so zreteľom na nevyvrátenú domnienku o znalosti vyhlásených všeobecne záväzných právnych predpisov, vyplývajúcu z § 2 zákona č. 1/1993 Z.z. o Zbierke zákonov Slovenskej republiky. Súdom tiež vyčítal, že na posúdenie platnosti rozhodcovskej doložky aplikovali ustanovenia Občianskeho zákonníka, ktoré v čase uzavretia zmluvy o úvere ešte neboli účinné.

Oprávnená, povinný a ani súdny exekútor sa k mimoriadnemu dovolaniu písomne nevyjadrili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že boli splnené podmienky pre podanie mimoriadneho dovolania generálnym prokurátorom Slovenskej republiky a že dovolanie je prípustné, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 v spojení s § 243i ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnuté uznesenie exekučného súdu i uznesenie odvolacieho súdu a dospel k záveru, že mimoriadnemu dovolaniu nemožno vyhovieť.

V preskúmvanej veci bolo zo skutkového hľadiska z obsahu spisu zrejmé, že medzi právnou predchodkyňou oprávnenej (PF.) a povinným bola dňa 4. apríla 2006 uzavretá zmluva o úvere, v ktorej povinný okrem iného potvrdil, že sa oboznámil s obchodnými podmienkami, súhlasí s ich obsahom a prijíma návrhy v nich predložené. V článku 9. 5 obchodných podmienok pre úver (verzia 1/2005) bolo

uvedené, že zmluvné strany sa dohodli, že akékoľvek spory, ktoré vzniknú zo zmluvy o úvere a obchodných podmienok budú riešené dohodou, a že v prípade nedosiahnutia dohody klient prijíma návrh na riešenie sporov v rozhodcovskom konaní pred Stálym rozhodcovským súdom Asociácie bánk SR podľa jeho vnútorných predpisov.

Vychádzajúc z uvedeného skutkového stavu dovolací súd považuje za správny právny záver exekučného i odvolacieho súdu o oprávnenosti exekučného súdu skúmať ex offio platnosť rozhodcovskej doložky dohodnutej medzi právnou predchodkyňou oprávnenej a povinným v obchodných podmienkach k zmluve o úvere 4. apríla 2006, majúcej charakter spotrebiteľskej zmluvy v zmysle § 23a zákona č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa v znení platnom v čase jej uzavretia. Tento právny záver možno vyvodiť z ustanovenia § 44 ods. 2 Exekučného poriadku v spojení s princípom ochrany práv spotrebiteľa ako slabšej zmluvnej strany, vyplývajúcim z právnej úpravy premietajúcej sa v právnych predpisoch na ochranu práv spotrebiteľa.

V zmysle ustanovenia § 44 ods. 2 Exekučného poriadku exekučný súd je ex offio povinný skúmať, či exekučný titul nie je v rozpore so zákonom. Pri posudzovaní tohto základného predpokladu pre udelenie poverenia na vykonanie exekúcie sa exekučný súd nezaoberá vecnou správnosťou exekučného titulu, ale skúma, či exekučný titul bol vydaný orgánom, ktorý na to mal právomoc, a či je vykonateľný po stránke formálnej a materiálnej. Exekučný poriadok označuje za exekučný titul nielen vykonateľné rozhodnutie súdu, ale napr. aj vykonateľné rozhodnutia orgánov verejnej správy, rozhodcovských súdov a iných orgánov. V prípade, ak exekučným titulom má byť rozhodnutie orgánu verejnej správy, ktorý nemal právomoc na jeho vydanie, považuje právna teória i súdna prax takéto rozhodnutie za zdanlivé, ničotné (nulitné - paakt), teda z právneho hľadiska za neexistujúce a nikoho nezaväzujúce. Obdobné dôsledky treba priznať aj rozhodnutiu iného orgánu, ak tento orgán nemal právomoc ho vydať, pokiaľ to právna úprava nevyklučuje. Rozhodnutie postihnuté nedostatkom právomoci orgánu, ktorý ho vydal, tak nie je spôsobilé ani založiť prekážku rei iudicata.

V súvislosti s otázkou, či v exekučnom konaní zákon o rozhodcovskom konaní vylučuje skúmanie (nedostatku) právomoci rozhodcovského súdu (rozhodcu, resp. rozhodcov) rozhodnúť spor, je potrebné rozlišovať, či rozhodcovské konanie sa týka sporu zo spotrebiteľského právneho vzťahu alebo z iného právneho vzťahu.

Pokiaľ sa rozhodcovské konanie týka sporu z iného než spotrebiteľského právneho vzťahu, ustanovenia zákona o rozhodcovskom konaní, ktoré umožňujú účastníkovi tohto konania, aby namietal nedostatok právomoci rozhodcovského súdu pre neexistenciu alebo neplatnosť rozhodcovskej zmluvy (§ 21 ods. 2) a aby žalobou podanou na príslušnom súde sa domáhal zrušenia rozhodcovského rozsudku pre neplatnosť rozhodcovskej zmluvy (§ 40 ods. 1 písm. c/), vylučujú skúmanie právomoci rozhodcovského súdu v exekučnom konaní. V týchto ustanoveniach sa totiž premieta klasická rímska právna zásada (princíp) „vigilantibus iura scripta sunt“ („práva patria bdelym“ alebo „nech si každý stráži svoje práva“ alebo „zákony sú písané pre bdelych“). Nevyužitie postupu podľa týchto ustanovení v iných než spotrebiteľských veciach znamená stratu možnosti skúmať a spochybňovať rozhodcovskú zmluvu a tým aj právomoc rozhodcovského súdu v exekučnom konaní, pretože inak by tieto ustanovenia strácali svoj zmysel - boli by nadbytočné.

Ak je však predmetom rozhodcovského konania spor zo spotrebiteľského právneho vzťahu, tento záver neplatí. Už v rozhodnutí sp.zn. 6 Cdo 1/2012 dovolací súd uviedol, že princíp „vigilantibus iura scripta sunt“ v spotrebiteľských veciach v konkrétnych súvislostiach (teda v závislosti od konkrétnych okolností) ustupuje dôležitejšiemu princípu, ktorým je ochrana práv spotrebiteľa. To znamená, že aj keď účastník rozhodcovského konania, ktorým je spotrebiteľ, nevyužije možnosť spochybniť existenciu alebo platnosť rozhodcovskej zmluvy podľa ustanovení zákona o rozhodcovskom konaní, je exekučný súd oprávnený a zároveň povinný skúmať existenciu alebo platnosť rozhodcovskej zmluvy a v prípade zisteného nedostatku v tomto smere konštatovať rozpor rozhodcovského rozsudku so zákonom, znamenajúci neúčinnosť, a teda nezáväznosť tohto exekučného titulu. Takúto interpretáciu označených ustanovení zákona o rozhodcovskom konaní v spojitosti s § 44 ods. 2 Exekučného poriadku vyžaduje

naplnenie príkazu vyplývajúceho z princípu ochrany práv spotrebiteľa, ktorým je odstránenie značnej nerovnováhy v právach a povinnostiach založených spotrebiteľskou zmluvou ku škode spotrebiteľa. Ochrana spotrebiteľa je predmetom verejného záujmu a je nevyhnutná pre zvýšenie životnej úrovne a kvality života občanov. Okrem toho tento výklad možno podporiť aj povinnosťou súdu rešpektovať základné právo na spravodlivú súdnu ochranu zaručené článkom 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Toto právo sa zaručuje nielen tomu, kto uplatňuje svoje práva, ale aj tomu, proti komu je uplatňovaný nejaký nárok. V spotrebiteľských veciach je pomerne časté, že všeobecný súd môže prvýkrát poskytnúť spotrebiteľovi z úradnej povinnosti (teda bez akejkoľvek procesnej aktivity spotrebiteľa) účinnú spravodlivú ochranu jeho práv až po podaní návrhu na exekúciu rozhodcovského rozsudku. Dovolací súd sa preto nestotožnil s právnym názorom generálneho prokurátora o nemožnosti exekučného súdu skúmať platnosť rozhodcovskej zmluvy a tým aj právomoc rozhodcovského súdu.

Za dôvodnú nepovažoval ani námietku generálneho prokurátora o odňatí možnosti oprávnenej riadne konať pred súdom tým, že súdy svoj skutkový záver o tom, že rozhodcovská doložka nebola dohodnutá individuálne, vyvodili z listiny - obchodných podmienok - bez toho, aby tento dôkaz vykonal na pojednávaní s možnosťou oprávnenej sa k nemu vyjadriť.

V preskúmvanej veci bolo dovolaním napadnuté rozhodnutie, resp. rozhodnutia, vydané v štádiu exekučného konania, v ktorom exekučný súd posudzoval splnenie zákonom stanovených procesných predpokladov pre udelenie poverenia súdnemu exekútorovi na vykonanie exekúcie. Po podaní žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie exekučný súd preskúmava žiadosť o udelenie poverenia, návrh na vykonanie exekúcie a exekučný titul z hľadiska ich súladu so zákonom. Pritom medziiným skúma, či návrh na vykonanie exekúcie má všetky náležitosti, či je k návrhu pripojený exekučný titul opatrený potvrdením (doložkou) o vykonateľnosti, či je exekučný titul materiálne vykonateľný, či sú oprávnený a povinný osobami uvedenými v exekučnom titule a či sú splnené všeobecné podmienky konania v zmysle § 103 O.s.p. V štádiu exekučného konania, pri ktorom súd skúma, či žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie alebo návrh na vykonanie exekúcie alebo exekučný titul nie sú v rozpore so zákonom (§ 44 ods. 2 Exekučného poriadku), sa vychádza z tvrdení oprávneného v návrhu na vykonanie exekúcie a z exekučného titulu. V tomto štádiu exekučný súd nevykonáva dokazovanie (ako procesnú činnosť súdu osobitne upravenú v ustanoveniach § 122 až § 124 O.s.p.) - postačujúce je totiž, ak sú rozhodujúce skutočnosti dostatočne osvedčené okolnosťami vyplývajúcimi zo spisu, vrátane do neho založených listín. Dokazovanie (vyžadujúce nariadenie pojednávania s možnosťou účasti oprávneného i povinného) v tejto časti exekučného konania neprichádza do úvahy aj z dôvodu, aby sa tým nezmaril účel exekúcie, o ktorej sa má povinný prvýkrát dozvedieť (ak nie je daná výnimka vyplývajúca zo zákona) až dorúčením upovedomenia o začatí exekúcie. V predmetnej veci napokon oprávnená v odvolaní proti uzneseniu exekučného súdu ani nijako nespochybnila skutkový záver tohto súdu o tom, že rozhodcovská doložka nebola dohodnutá individuálne, namietala len jeho právne závery.

Vecnú správnosť dovolaním napadnutých uznesení nebola spôsobilá spochybniť ani námietka o nesprávnom právnom posúdení veci v otázke samotnej neprijateľnosti rozhodcovskej doložky z dôvodu, že podľa § 93b zákona o bankách povinný nemal povinnosť prijať návrh rozhodcovskej zmluvy, a že o tejto možnosti mal vedieť. Uvedené ustanovenie nijako nezbavovalo právnu predchodkyňu oprávnenej povinnosti predložiť povinnému návrh na uzavretie rozhodcovskej zmluvy takým spôsobom, aby z neho bolo dostatočne zrejmé, že povinnému sa poskytuje možnosť voľby prijať alebo neprijať návrh na riešenie prípadných sporov výlučne v rozhodcovskom konaní, a aby bolo z neho tiež zrejmé, že mu boli poskytnuté aj jasné a zrozumiteľné informácie, čo znamená výlučné riešenie sporov v rozhodcovskom konaní. Pokiaľ právna predchodkyňa oprávnenej takto nepostupovala, resp. pokiaľ takýto postup nebol oprávnenou doložený listinami pripojenými k návrhu na exekúciu, súdy správne konštatovali neprijateľnosť rozhodcovskej doložky. Rozhodcovská zmluva uzavretá so spotrebiteľom, ak má byť právom akceptovateľná ako prejav zmluvnej autonómie, musí byť výsledkom slobodnej vôle oboch zmluvných strán. Slobodná vôľa vyžaduje informácie o možnosti voľby medzi viacerými riešeniami a informácie o tom, čo tá ktorá voľba konkrétne znamená.

Oprávnená sa svojej zodpovednosti za uzavretie neprijateľnej rozhodcovskej doložky nemohla zbaviť ani poukazom na princíp „ignorantia iuris non excusat“ (neznalosť zákona neospravedlňuje) uplatnením jeho dôsledkov v neprospech povinného. Kým rešpektovanie tohto princípu v spotrebiteľských právnych vzťahoch zo strany dodávateľa (poskytovateľa, podnikateľa) treba vyžadovať v najvyššej možnej miere, jeho uplatnenie v neprospech spotrebiteľa bude prichádzať do úvahy len výnimočne, ak to budú odôvodňovať konkrétne okolnosti prípadu. Aj v prípade tohto princípu totiž platí, že v konkrétnych súvislostiach ustupuje na strane spotrebiteľa dôležitejšiemu princípu, ktorým je princíp ochrany spotrebiteľa. Vychádzajúc z povahy spotrebiteľských právnych vzťahov realite praktického života, a teda aj zdravému rozumu, odporuje požiadavka na podrobnej (až detailnej) znalosti právnych predpisov (akým je v danej veci zákon o bankách) zo strany spotrebiteľa. Preto neinformovanosť spotrebiteľa, resp. jeho nedostatočná informovanosť v tejto oblasti, mu nemôže byť na ujmu.

Na vecnej správnosti dovolaním napadnutých rozhodnutí nemohla nič zmeniť ani námietka generálneho prokurátora, že na posúdenie platnosti rozhodcovskej doložky súdy aplikovali ustanovenia Občianskeho zákonníka, ktoré v čase uzavretia zmluvy o úvere ešte neboli účinné (§ 53 ods. 4 písm. r/ a § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka). Záver o neprijateľnosti rozhodcovskej doložky (z dôvodov už uvedených) s následkom jej neplatnosti totiž pri použití eurokonformného výkladu (výkladu súladného so smernicou) umožňovali už aj ustanovenia Občianskeho zákonníka platné v čase uzavretia zmluvy o úvere, a to § 53 ods. 3 a 4 tohto zákona.

So zreteľom na uvedené dovolací súd mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora ako nedôvodné zamietol.

Účastníkom náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, keďže generálny prokurátor, ani oprávnená neboli v konaní úspešní a povinnému v súvislosti s týmto konaním žiadne trovy nevznikli.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.